

кою екстер'єру найбільш високий показник мали бугаї американського походження, їх бал за екстер'єром складав $93,1 \pm 3,7$. У бугаїв вітчизняної селекції цей показник був $90,5 \pm 2,3$, у німецьких – $92,5 \pm 2,8$, у австрійських – $91,7 \pm 3,0$ балів, різниця виявилася невірогідною.

Разом з цим слід зазначити, що тварини канадської селекції мали середній бал за генотипом $29,3 \pm 2,1$, тоді як у вітчизняних він був лише на рівні $20,5 \pm 1,9$ балів. Це показує, що використання імпорتنих бугаїв у вітчизняному скотарстві є ефективним.

Не дивлячись на отримані дані, в породотворчому процесі доцільно звернути більшу увагу на більш точну оцінку походження імпорتنих бугаїв, на оцінку за якістю потомства, для того, щоб співставляти ці показники і визначати величину взаємодії генотипу з середовищем. Це дасть можливість вибрати кращі лінії, що дають позитивні результати в нових умовах. Крім того, це дозволить розширити спектр показників оцінки з метою наступного поширеного використання прогнозуючої племінної цінності за кожним показником.

УДК 636.22/28.082

Г.І.ОНОПРИЧ

ОРГАНІЗАЦІЯ СЕЛЕКЦІЙНО-ПЛЕМІННОЇ РОБОТИ В ПОМІСНОМУ СТАДІ ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ

Луганський інститут агропромислового виробництва УААН

Темпи росту продуктивності молочного стада значною мірою залежать від того, наскільки паратипічні фактори сприяють реалізації генетичного потенціалу, заради підвищення якого фахівці здійснюють схрещування з голштинськими плідниками і зазнають значні витрати на придбання сперми імпорتنих бугаїв.

При несприятливих умовах годівлі та утримання худоби селекційно-племінна робота в помісних стадах повинна враховувати також такі показники як тривалість господарського використання корів, стан відтворювальної функції, стійкість тварин до захворювань. Виділення зазначених ознак обумовлено їх впливом на економічну ефективність виробництва молока та на доцільність існування молочного стада, так як при рівні годівлі 40 ц к.од. на корову надій як чорно-рябих, так і червоних степових тварин знаходиться в межах 3200 – 3500 кг молока. При цьому червона степова порода має переваги за нижчезазначеними показниками: тривалість господарського використання – більше на 0,8 лактації, тривалість сервіс-періоду – менше на 36 днів, вихід телят на 100 корів – більше на 15%.

Для того, щоб чорно-рябе стадо в поточних економічних умовах не було збитковим, робота по підвищенню генетичного потенціалу не повинна виступати на перший план. Пошук найбільш ефективних варіантів підбору при консолідації помісного стада дослідного господарства інституту, в якому схрещування з голштинами відбувається впродовж 17 років, дозволяє зробити висновок, що переваги в процесі оцінки господарсько корисних ознак мають

ті тварини, в генотипі яких частка крові 5/8, 3/4 та 7/8 по голштинській породі. Вони в усі вікові періоди були більш високорослими, мали на 4–5% більшу живу вагу порівняно до інших генотипів (50% від розведення “в собі”, 56% та 87% ГФ).

Помісей з 5/8 та 3/4 частки ГФ можливо отримати шляхом використання декількох схем паруваль, але найкращі первістки одержані від розведення цих генотипів “у собі”, як за типом тілобудови, так і за молочною продуктивністю.

У первісток висота в холці коливається від 131,8 до 132,4 см (+ 6-7см), висота в крижах – 134,6 – 136 см. Перевага по широтним промірам також властива тваринам вищенаведених генотипів: ширина грудей в них становить 35,8 – 36см (+ 4,8 см), ширина в клубах – 44 – 46 см. Вони мають більш довгий тулуб, добре розвинену задню частину тіла, міцний костяк.

Вим'я у 96 % первісток, одержаних від розведення “в собі” 5/8 та 3/4 - кровних батьків, чашовидної та ванноподібної форми, добре розвинуте, швидкість молоковіддачі – 1,82 т/хв. Жива маса на другому місяці лактації становить 491,8 – 498,6 кг, що на 25–30 кг більше, ніж у одногенотипних ровесниць, одержаних за іншими схемами паруваль. Чим більше в генотипі корів частка голштинської породи, тим гірші показники відтворювальної здатності, особливо на рівні годівлі 40 ц к. од. за рік: тривалість сервіс-періоду збільшується з 129–134 до 180–220 днів, міжотельного періоду – з 407,3 до 459–505 днів. Особливістю висококрівних голштинських помісей є скорочена охота зі слабким проявленням її ознак. Це також негативно впливає на рівень відтворення стада.

Найвищий надій одержано за 305 днів лактації також від первісток 5/8 і 3/4-кровних від розведення “в собі”, це відповідно 3485 і 3280 кг молока. Корови від інших варіантів підбору мали меншу продуктивність: від ♀ ½ х ♂ ¾ ГФ – на 701 кг, від ♀ ¾ х ♂ ½ – на 902 кг ($p < 0.01$).

Таким чином, на II – III етапах схрещування при створенні консолідованого стада чорно-рябої породи в умовах Луганської області доцільно використовувати вітчизняних бугаїв 5/8- та 3/4-кровних за голштинською породою, оцінених як поліпшувачі.

УДК 636.1.082:575

Л.В.ОСАДЧА*

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОРІД КОНЕЙ ЗА ГРУПАМИ КРОВІ

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Для підвищення ефективності племінної роботи в конярстві необхідно використовувати генетичні методи оцінки племінних тварин. Генетичний аналіз популяцій дозволяє деталізувати уявлення про ступінь консолідації та диференціації груп тварин, про напрямки змін що відбуваються в них.

З метою генетичної оцінки племінних ресурсів порід коней був проведений їх аналіз за D-системою груп крові. Досліджувалися такі породи: чис-

* Науковий керівник – доктор с.-г. наук Б.Є.Подоба